

Ramöverenskommelse mellan regeringen och Miljöpartiet de gröna om migrationspolitik

Sverige ska ha en human asylpolitik och vara en fristad för dem som flyr undan förföljelse och förtryck. Samtidigt ska den som vill komma till Sverige för att arbeta kunna göra det. Arbetskraftsinvandring ger enskilda möjligheter att förverkliga sina drömmar och förutsättningar att utveckla den svenska välfärden. Regeringens och Miljöpartiets gemensamma mål är därför att säkerställa en human, rättssäker och ordnad migrationspolitik. Asylrätten ska värnas. Särskild hänsyn ska tas till barns bästa. Inom ramen för den reglerade invandringen ska rörligheten över gränserna underlättas. Migrationens utvecklingseffekter ska tillvaratas bättre och det internationella och europeiska samarbetet ska fördjupas.

Utgångspunkter

1. Värna asylrätten

Rätten och möjligheten att söka asyl ska värnas i alla lägen och i alla länder. Vi ser idag att flera av EU:s medlemsstater på ett oacceptabelt sätt brister i sin hantering av asylsökande. Sverige verkar i dessa sammanhang för att ge FN:s flyktingkommissariat, UNHCR, en framträdande roll.

I Sverige stod en enhällig riksdag bakom införandet av en ny instans- och processordning i asylärenden 2006. Den utvärdering som redan gjorts visar att syftena med reformen i huvudsak uppnåtts. Öppenheten och rättssäkerheten har stärkts. Reformen var en betydande investering och en tydlig målsättning var att handläggningstiderna inte skulle öka samtidigt som rättssäkerheten säkerställdes. Migrationsverket har med förbättrade arbetsmetoder kraftigt kunnat förkorta handläggningstiderna i första instans och även domstolarna har förbättrat sina handläggningstider. Det krävs dock fortsatt arbete för att förkorta handläggningstiderna.

För att ett rättssäkert asylsystem ska vara väl fungerande är det viktigt med ett tydligt avslut. De som beviljas uppehållstillstånd ska så snabbt som möjligt kunna påbörja etableringsprocessen i Sverige medan de som fått ett avvisnings- eller utvisningsbeslut som vunnit laga kraft är skyldiga att lämna landet. Ett väl fungerande återvändande, i första hand självmant men om det krävs med tvång, är en av förutsättningarna för att Sveriges asylsystem ska vara långsiktigt hållbart. Förvarsutredningen har gjort en översyn av utlänningslagens regler om förvar. Betänkandet ska remissbehandlas. Förvarstagande innebär ett stort ingrepp i den personliga integriteten och i den enskildes rörelsefrihet. Den tid en utlänning är förvarstagen ska därför vara så kort som möjligt. Samtidigt som förvar ska användas med försiktighet är möjligheterna till förvarstagande viktiga för att kunna upprätthålla en välordnad verkställighetsprocess.

Sverige ligger i toppen bland givarna till UNHCR och stödjer också UNHCR i dess arbete med att ge internationellt skydd och söka varaktiga lösningar för flyktingar. Sverige har en drygt 50-årig tradition av vidarebosättning. Vidarebosättning är viktig för att visa de stora flyktingmottagande länderna att även länder i Europa tar ansvar och bidrar till varaktiga lösningar för personer i behov av internationellt skydd. Sverige driver dessutom på för ett gemensamt europeiskt vidarebosättningsystem och för att antalet vidarebosättningsländer ska öka.

Antalet ensamkommande barn som under de senaste åren sökt skydd i Sverige har ökat kraftigt. Det är viktigt att mottagandet av dessa barn fungerar väl, att det är ändamålsenligt utformat och att kommunerna tar sitt ansvar. Det finns ett behov av att se över kommunernas roll och ersättningsystemens utformning.

2. Underlätta arbetskraftinvandring och rörlighet över gränserna

2008 års arbetskraftsinvandringsreform är en viktig del i migrationspolitiken. Den har inneburit steg mot en ökad rörlighet och en ökad öppenhet mot omvärlden. Reformen ger fler vägar in i Sverige och underlättar en behovsstyrd arbetskraftsinvandring. De nya reglerna har rönt stort internationellt intresse. I Sverige görs ingen skillnad på de rättigheter man har på arbetsmarknaden om man har kommit som arbetskraftsinvandrare jämfört med om man är född i landet.

Ökat globalt utbyte är positivt för såväl enskilda som för samhällen. Den parlamentariska kommittén om cirkulär migration och utveckling ska lämna sitt slutbetänkande den 31 mars 2011. Den har bland annat i uppdrag att lämna förslag som syftar till att underlätta cirkulär migration till och från Sverige.

3. Tillvarata och beakta migrationens utvecklingseffekter

Den framtida migrationspolitiken ska ta tillvara de positiva effekterna av mobiliteten och globaliseringen. Den parlamentariska kommittén om cirkulär migration och utveckling har även i uppdrag att lägga förslag om hur man bättre kan tillvarata positiva utvecklingseffekter av migration.

Sverige har sedan början av 2000-talet politiskt och ekonomiskt stött initiativ som syftar till att bättre tillvarata utvecklingspotentialen i migration. Sedan 2007 stödjer Sverige Globala forumet för utveckling och migration (GFMD). GFMD inriktar sig på kopplingarna mellan utveckling och migration på ett praktiskt och handlingsorienterat sätt. Sverige har aviserat att man erbjuder sig att stå värd för forumet 2014.

4. Fördjupa det europeiska och internationella samarbetet

Utgångspunkten för det europeiska samarbetet kring migration och asyl är genomförandet av Stockholmsprogrammet.

Sverige verkar för en gemensam asylpolitik i EU. Den övergripande målsättningen är att politiken ska vara human, rättssäker och effektiv. Det finns i dag brister inom EU i hanteringen av asylsökande. EU:s medlemsstater måste dela på ansvaret att erbjuda skydd och ge ett gott mottagande. Enskilda medlemsstater ska inte förhindras att ha en i förhållande till den asylsökande mer generös inställning än den som EU som helhet har. Vidare anser Sverige att UNHCR har en viktig roll inom ramen för EU-samarbetet. Förutom fortsatt arbete med att vidareutveckla EU:s gemensamma lagstiftning på asylområdet är det viktigt att de gemensamma reglerna tillämpas på avsett sätt i medlemsstaterna. Det europeiska stödkontoret för asylfrågor (EASO) har inrättats för att stödja det praktiska samarbetet i asylfrågor, stödja medlemsstater som är utsatta för ett särskilt starkt tryck och bidra till att genomföra det gemensamma europeiska asylsystemet.

Den fria rörligheten är en av de europeiska samarbetets viktigaste resultat. Sverige ser det som angeläget att denna frihet i högre grad kan utsträckas till personer som kommer till EU för att

arbета eller utbilda sig. Detta är av vikt inte minst för att öka Europas attraktionskraft och därigenom tillgodose framtida arbetskraftsbehov.

EU:s globala ansats för migration (EU Global Approach to Migration) utgör det strategiska ramverket för EU:s gemensamma migrationspolitik i de yttre förbindelserna. Målsättningen som Sverige stödjer är att med ett brett angreppssätt och genom ett samstämmigt agerande mellan olika politikområden och i partnerskap med tredjeländer hantera migration och migrationsströmmar på ett mer effektivt, rättssäkert och humant sätt.

Det fortsatta samarbetet

Denna överenskommelse innebär ett gemensamt ansvarstagande för den samlade svenska asyl- och migrationspolitiken som den i dag är utformad, med de tillägg och förändringar som här presenteras. Samråd mellan regeringen och Miljöpartiet kommer att äga rum i lagstiftningsärenden för att säkerställa att de utgår från dessa gemensamma punkter.

Återkommande möten mellan regeringen och Miljöpartiet kring de frågor som diskuteras och förhandlas i EU ska äga rum i ett tidigt skede.

Nedanstående är vad regeringen och Miljöpartiet är överens om att genomföra under mandatperioden under förutsättning att det ekonomiska läget tillåter.

Förändringarna av migrationspolitiken har betydande konsekvenser för de offentliga finanserna. Den preliminära bedömningen, som är förknippad med stor osäkerhet, är att de aktuella förslagen kan medföra kostnader på upp till 1,7 mdkr. Bedömningen ska inte ses som en reformram utan ambitionen är, som alltid, att genomföra de aktuella förslagen på ett kostnadseffektivt sätt. Den exakta budgetramen kan fastställas först efter att utredningar och fullständig budgetberedning är genomförd. I den fortsatta hanteringen ska de samlade effekterna beaktas.

Regeringen och Miljöpartiet är överens om att samarbetet ska ske i en anda av samförstånd och att gemensamma lösningar ska eftersträvas.

Överenskommelsen skapar förutsättningar för att Sverige även i fortsättningen kommer att vara ett land, öppet mot omvärlden, som kan utgöra en fristad för dem som flyr undan förföljelse och förtryck. Med de överenskomna åtgärderna kommer fler människor att kunna bygga sin framtid i Sverige.

1. Värna asylrätten

För att uppnå ett rättssäkert, humant och ordnat asylsystem är regeringen och Miljöpartiet överens om att:

- En fjärde migrationsdomstol bör inrättas i syfte att korta handläggningstiderna och stärka rättssäkerheten.
- Migrationsverket inledde 2008 ett utvecklingsprojekt för biträdesfrågor, avseende både rutiner och kvalitet. Statskontoret bör nu ges i uppdrag att utvärdera Migrationsverkets handläggning av förordnanden av offentliga biträden.

- Migrationsverket ges i uppdrag att ta fram ett informationsmaterial som beskriver asylprocessen som särskilt riktar sig till gode män och som kan användas vid utbildning. Det är viktigt att behovet av kvalificerade gode män för ensamkommande barn tillgodoses.
- Migrationsverket ges i uppdrag att inom ramen för Lifos skapa ett system för redovisning av praxis och relevanta avgöranden från internationella domstolar och prövningsorgan.
- En särskild utredare bör tillsättas för att kartlägga hur beslut och domar inom migrationsområdet är utformade och hur parter och överinstanser uppfattar dessa. Mot bakgrund av kartläggningen skall utredaren överväga hur utformningen av beslut kan utvecklas. Kartläggning och överväganden skall redovisas på ett sådant sätt att de kan ligga till grund för domstolarnas och myndigheternas fortsatta arbete med dessa frågor.
- Återvändandet för dem som fått avslag på sin asylansökan ska ske med humanitet och värdighet. Arbetet med att öka effektiviteten i såväl det självmanda som det tvångsvisa återvändandet ska fortsätta. Förvarsutredningens betänkande ska remissbehandlas.

Regeringen och Miljöpartiet noterar att:

- Statskontoret och Kammarkollegiet givits i uppdrag att utreda och analysera bland annat nationellt register och tillgång till auktoriserade tolkar.
- För det fall det av den pågående kartläggningen av bestämmelsen om uppehållstillstånd på grund av synnerligen ömmande omständigheter framgår att bestämmelsen tillämpats på ett annat sätt än vad lagstiftaren avsett, är regeringen och Miljöpartiet beredda att hitta en långsiktigt hållbar lösning som möjliggör att uppehållstillstånd beviljas de kategorier som enligt kartläggningen oavsiktligt hamnat utanför tillämpningsområdet för bestämmelsen.
- Frågan om att utvidga skyldigheten för landstingen att erbjuda subventionerad hälso- och sjukvård åt asylsökande, personer som håller sig undan verkställighet av ett beslut om avvísning eller utvisning samt personer som befinner sig i Sverige utan att ha ansökt om nödvändiga tillstånd för att vistas i landet är föremål för utredning. Ambitionen är att rätten till subventionerad hälso- och sjukvård ska utvidgas för vissa grupper som idag saknar tillgång till subventionerad hälso- och sjukvård.
- Med utgångspunkt från de förslag som lämnats av utredningen om rätt till skolgång för barn som vistas i landet utan tillstånd ska rätten till skolgång utökas.
- Praxisavgöranden i anhöriginvandringsärenden har fått stora konsekvenser för vissa grupper. Med utgångspunkt i principen om barnets bästa och rätten till familjeåterförening ska en lösning hittas på problematiken med kravet på pass och styrkt identitet i familjeåterföreningsfall.

2. Underlätta arbetskraftsinvandring och rörlighet över gränserna

Regeringen och Miljöpartiet är överens om att 2008 års arbetskraftsinvandringsreform ligger fast. Vidare är man ense om att eventuellt missbruk av regelverket ska stävjas, att inte återinföra någon arbetsmarknadsprövning och om att fortsatt utveckla arbetskraftsinvandringsreglerna. Det ska vara lätt att komma till Sverige och försörja sig som anställd eller företagare. Regeringen och Miljöpartiet noterar att OECD för närvarande genomför en utvärdering av reformen.

3. Tillvarata och beakta migrationens utvecklingseffekter

Regeringen och Miljöpartiet noterar att den parlamentariska kommittén för Cirkulär migration och utveckling lägger fram sitt slutbetänkande den 31 mars 2011. I det fortsatta arbetet kommer stor vikt läggas vid utredningens slutsatser och förslag.

Vidare är man ense om att Sverige även fortsatt ska engagera sig i det globala forumet för utveckling och migration (GFMD) med målet att stå värd för 2014 års forum.

Regeringen och Miljöpartiet är överens om att behovet av forskning på migrationsområdet är stort. Inrättandet av ett oberoende migrationsforskningsinstitut bör därför övervägas.

4. Fördjupa det europeiska och internationella samarbetet

Utgångspunkten är att Stockholmsprogrammet ska genomföras. Regeringen och Miljöpartiet prioriterar i detta sammanhang:

- Genomförandet av det gemensamma europeiska asylsystemet. Detta ska vara humant, rättssäkert och effektivt. Det är viktigt att arbetet med att omförhandla de grundläggande rättsakterna för asyllagstiftningen fortsätter. Den gemensamma asyllagstiftningen ska tillförsäkra att en asylsökande behandlas på likvärdigt sätt, oavsett vilken medlemsstat som har ansvaret.
- EU:s globala ansats för migration (Global Approach to Migration).
- Ett snabbt antagande av kommande propositioner, bl.a. de rörande återvändandedirektivet, EU:s viseringskodex, biometriska kännetecken i uppehållstillståndskort samt sanktioner mot arbetsgivare.